

KURJER WILENSKI

Co będzie dalej?

Konflikt sowiecko-fiński i reakcja nań opinii w szeregu państw, stworzyły pole dla domysłów i przypuszczeń co do przyszłego rozwoju wypadków. Dla wielu wydarzenia te są natyle brzemienne, że oczekują oni rychłych i wielkich przesunięć w układzie sił politycznych w Europie, a nawet i świecie. Czy przypuszczenia te są uzasadnione? W polityce nie należy puszczać wodze fantazji, zimny i spokojny obrachunek prowadzi do trafniejszych odpowiedzi, aniżeli oparte na sentymentach przewidywania.

Postaramy się więc pokolei zważyć, jakie stanowiska wobec konfliktu mogą zająć główne mocarstwa. A więc przede wszystkim Anglia. Oskarżana zarówno przez Sowiety i Niemcy o podtrzymywanie ducha oporu u Finnów, Anglia nie zajęła jeszcze żadnego oficjalnego stanowiska wobec konfliktu. Po za wyrazami współczucia dla narodu fińskiego z ust przedstawicieli rządu brytyjskiego nie padły żadne ważne oświadczenia. Zdaniem naszym trudno jest przewidywać, aby Londyn mógł zdecydować się na aktywne wystąpienie po stronie Finlandii. Byłby to ze strony brytyjskiej — przynajmniej w chwili obecnej — duży błąd polityczny. Wystąpienie takie spowodowałoby automatycznie zacieśnienie osi Berlin—Moskwa, co przecie w żadnym razie nie leży w interesie Anglii. Wystąpienie zaś W. Brytanii przeciw Rosji musiałoby zjednoczyć partnerów, co w pewnej linii byłoby dużym sukcesem Niemiec. Gdyby to nastąpiło, Niemcy uzyskaby mogłyby znaczniejszy wpływ na Rosję, a w szczególności wziąć bezpośredni udział w organizacji produkcji cennych z punktu widzenia militarnego surowców rosyjskich — ropy, bawełny, rud manganowych i rud miedzi na Uralu.

Z tego też względu nie można oczekiwać, aby w obecnym konflikcie sowiecko-finlandzkim W. Brytanii, jak również i Francja zajęły wyraźne antysowieckie stanowisko, a byłoby zupełnie niedorzecznym przypuszczać, aby te państwa poparły zbrojnie rząd fiński.

O ile dla nikogo — z wyjątkiem może Finnów — nie było żadną niespodzianką nietylko obojętne, ale wręcz prosowieckie stanowisko Niemiec wobec zbrojnego zatargu, o tyle dużo komentarzy i przypuszczeń wywołuje wyraźne profińskie stanowisko sojusznika Niemiec — faszystowskiej Italii. Gorące demonstracje profińskie w Rzymie, a wreszcie enigmatyczne oświadczenia w prasie oficjalnej, że „przedzaj czy później naród fiński przekona się o skuteczności przyjaźni włoskiej” — dowodzą, że stanowisko Włoch w tej sprawie jest wręcz odmienne niż Trzeciej Rzeszy. Nie trzeba dodawać, że wystąpienia prasy i demonstracje studenckie nie mogłyby się we Włoszech odbyć, gdyby nie odzwierciedlały one również i poglądów czynników miarodajnych.

Że Trzecia Rzesza zajęła takie a nie inne stanowisko wobec konfliktu, wynika to niewątpliwie z układu zawartego z Sowietami. Można przypuszczać, że układ ten włączył Finlandię do sfery interesów sowieckich. Niemcy, godząc się na taki podział wpływów we wschodniej Europie, uzyskały może mniej niż się spodziewały, ale w każdym bądź razie dużo —

odciągnęły mianowicie Rosję od Koalicji. Niedoszły bowiem po skutku pakt sowiecko-angielsko-francuski był najgroźniejszym niebezpieczeństwem dla Niemiec.

Profińskie stanowisko Włoch w konflikcie rosyjsko-fińskim wypływa niewątpliwie z zaniepokojenia Włoch z ekspansji rosyjskiej na Zachód. Nie o Finlandję, oczywiście, Włochom chodzi, lecz o coś znacznie bliższego — o Balkany. Pogłoski o zamierzonym jakoby utworzeniu baz lotniczych sowieckich w Bułgarii, pogłoski o zbliżającym się konflikcie z Rumunią, pogłoski, znajdujące nawet potwierdzenie w antyrumuńskim artykule, który się ukazał w „Komunistycznym Wiestniku”, (artykuł ten zresztą — jak oświadczone ostatnio oficjalnie — nie wyraża poglądów miarodajnych czynników sowieckich), wszystko to niewątpliwie musiało w poważnym stopniu zaniepokoić Włochy. Włochy oddawna twierdzą, że Balkany są ich sferą interesów i przypuszczają, że tylko uznanie i respektowanie tej zasady przez Trzecią Rzeszę stało się kamieniem węgielnym sojuszu Rzym—Berlin.

Układ Berlina z Moskwą dotąd nie był interesem włoskim szkodliwym. Przeciwnie, neutralne stanowisko Rzymu nabierało tym większego znaczenia. Tym większe płynęły dla Włoch polityczne korzyści. Ale na horyzoncie włoskim ukazały się teraz ciemniejsze chmury. Byłoby jednak błędem przypuszczać, że chmury te mogłyby wyprowadzić Włochy (Dokończenie na str. 2)

Sowiety nie wzięły udziału w obradach Ligi Narodów

GENEWA (Elta). Prezes komisji, utworzonej przez Ligę Narodów celem rozpatrzenia prośby fińskiej, otrzymał z Moskwy we wtorek wieczór następujący telegram:

„Rząd Związku Sowieckiego dziękuje panu, panie prezesie, za uprzejme zaproszenie brania udziału w dyskusjach o sprawie fińskiej. Przy tej okazji rząd Związku Sowieckiego komunikuje do pańskiej wiadomości, że nie może przyjąć tego zaproszenia z przyczyn, wymienionych dnia 4 grudnia w depeszy komisarza ludowego spraw zagr., która została wysłana w odpowiedzi na oświadczenie pana Avenola. Podpisał się Mołotow“.

GENEWA (Elta) Według Havasa, w odpowiedzi na zaproszenie brania udziału w dyskusji nad sprawą fińską, dnia 4 grudnia Mołotow oświadczył, iż 1) Związek Sowiecki uznaje tylko jeden rząd fiński, mianowicie rząd ludowy, 2) Polska jest dotychczas reprezentowana w Lidze Narodów.

Z. S. S. R. nie zgadza się przerwać wojny z Finlandią

MOSKWA (Elta). „Tass“ komunikuje: Dnia 12 grudnia komisarz ludowy spraw zagranicznych otrzymał następujący telegram z Genewy od przewodniczącego komisji de Matty: „Komisja, utworzona na podstawie art. 15 statutu i zwołana przez Ligę Narodów, zwraca się do rządów Rosji Sowieckiej i Finlandji, prosząc ich o natychmiastowe przerwanie działań wojennych i rozpoczęcie rokowań pokojowych

za pośrednictwem Ligi Narodów. Finlandja, która bierze udział w sesji, wyraziła już swą zgodę. Będę wdzięczny, jeżeli do wtorku otrzymam powiadomienie rządu Rosji Sowieckiej, w którym ma on zaznaczyć, czy zgadza się przyjąć propozycję przerwania działań wojennych“. W tym samym dniu 12 grudnia w imieniu rządu sowieckiego Mołotow odpowiedział depeszą w sensie negatywnym.

Niemcy zatrzymali statek z polskimi uchodźcami

W Tallinie panuje wielki niepokój z powodu zaginięcia statku „Estonia“, który wypłynął w tych dniach z Tallinu do Szwecji.

Uważano, iż statek został storpedowany i zatonał. Obecnie

nie otrzymano wiadomości, iż statek został zatrzymany przez Niemców i sprowadzony do portu w Kłajpedzie.

Na statku znajdowało się dużo uchodźców polskich

Zaciekły opór Finnów

Równoległe z akcją interwencyjną Ligi Narodów w sprawie konfliktu sowiecko-fińskiego, która zakończyła się odmowną odpowiedzią Mołotowa, na frontach wojny sowiecko-fińskiej toczyły się zacięte boje.

Komunikaty potwierdzają, że najgorętsze walki toczyły się wczoraj na północnym froncie. Finnowie stawiali nacierającym kolumnom zaciekły opór. Komunikat „Tassa“ stwierdza posuwanie się na wszystkich odcinkach.

Wg komunikatu fińskiej kwatery głównej wojska sowieckie kilkakrotnie wznawiały ataki na froncie karelskim. Samoloty fińskie bombardowały nacierające kolumny.

Lotnictwo rosyjskie według komunikatu „Tassa“ ograniczyło się do lotów wywiadowczych. Marynarka sowiecka ostrzelała szereg wysp fińskich.

Wg doniesień z Leningradu dowództwo wojennego okręgu Leningradzkiego, niezwłocznie po zajęciu fińskiej wyspy Hogland, przystąpiło do potężnego

ufortyfikowania tej wyspy.

Wg wiadomości Reutera, w Niemczech nałożono areszt na transporty broni i amunicji przesyłanej via Niemcy przez państwa neutralne do Finlandji.

Ostatnie meldunki, nadchodzące z Helsinek do Sztokholmu świadczą o dalszym nasileniu akcji wojennej na wszystkich frontach fińskich.

Dzienniki sztokholmskie komentują wiadomość z Londynu o rzekomym wniosku generała Gorta zajęcia portu. Petsamo przez marynarkę angielską.

Negatywna odpowiedź Z.S.S.R. Lidze Narodów oraz depesza Mołotowa wywołały powtórne ostre wystąpienie przedstawiciela

Argentyny, który zażądał wykluczenia Z. S. S. R. z liczby członków Ligi Narodów, twierdząc, że w przeciwnym razie Argentyna opuści Ligę. Wniosek został przyjęty.

W ten sposób można uważać, że próba zawieszenia działań wojennych w Finlandji nie powiodła się.

Dwa statki z uchodźcami zaginęły

STOKCHOLM, 12. XII. Norweska gazeta „Tidens Teru“ komunikuje, że w drodze do Norwegii zaginęły bez wieści dwa statki z uchodźcami z Finlandji. Na obu statkach znajdowało się przeszło 200 uchodźców.

Plan wojenny koalicji na B. Wschodzie

BERLIN. (Elta). „Berliner Boersen Zeitung“ cytuje pewne pismo berlińskie, któremu się udało otrzymać szczegóły o planach wojennych Francji

i W. Brytanii na bliskim wschodzie. Został jakoby podpisany pakt wojskowy między Turcją a Francją i W. Brytanią. W tym celu ma być zorganizowana wielka armia wschodnia, której dowódcą zostanie mianowany gen. Weygand. Armia ta zostanie utworzona z 400 tys. Francuzów, 80.000 Anglików i 500.000 Turków. Armia będzie czuwała na pograniczach Afryki, a po wybuchu wojny będzie brała udział w walkach w Etiopii i w miarę możliwości przyjdzie z pomocą Grecji i Rumunii.

Zamiary te, według niemieckich kół miarodajnych, mogą wzmocnić współpracę Niemców i Rosji Sowieckiej i Włoch na bliskim wschodzie w kierunku Azji centralnej.

Finlandia przygotowuje się do kontrofensywy

STOCKHOLM (Elta) — Otrzymano tu wiadomości o projekcie wycofania się Finnów do pozycji fortyfikacyjnych wzdłuż Nurmes—Olenborg. Stąd mają Finnowie rozpocząć kontrofensywę.

Te same źródła donoszą, iż Norwegowie mają zamiar powziąć inicjatywę zwrócenia się w imieniu państw neutralnych do Włoch i Stanów Zjednoczonych z prośbą zwołania konferencji pokojowej sowiecko-fińskiej w Rzymie.

Bomby zapalające na okręcie

(Pisze nasz korespondent z Rygi)

W sobotę dnia 9 grudnia b.r. wyruszył z Rygi wielki okręt niemiecki „Sierra Grenada“ wiozący na pokładzie 1200 emigrantów niemieckich. Okręt ten opuścił port w Rydze około południa; żegnany przez tłumy Niemców, którzy narazie jeszcze w Rydze pozostają.

Jakież było zdumienie, gdy wieczorem tego samego dnia okręt „Sierra Grenada“ powrócił do Rygi z powrotem. W porcie oczekiwał poseł niemiecki w Łotwie oraz prefekt policji miasta Rygi, których powiadomiono telegraficznie o powrocie okrętu.

Okazało się, że okręt zawrócił z drogi, gdyż w jednej z kajut znaleziono paczkę zawierającą bombę zapalającą, zaopatrzoną w mechanizm zegarowy.

Skrzynka była umieszczona w gabinecie Nr 424. Znalazła ją pasażerka tej kabiny, która zaalarmowała załogę statku. Kapitan natychmiast postanowił zawrócić, obawiając się, że może są na statku jeszcze i inne bomby.

Po powrocie do Rygi, nakazano wszystkim pasażerom statek niezwłocznie opuścić. Ponieważ jednak emigranci stracili już prawo pobytu w Łotwie, przeto musiano ich umieścić na innych niemieckich okrętach. Niektórym tylko udało się uzyskać zezwolenie na wyjście na miasto.

Prowadzi się energiczne śledztwo w sprawie wypadku na Sierra Grenada. Ponieważ okręt był pilnie strzeżony, zachodzi przypuszczenie, że albo bombę podłożył jeden z robotników, przynoszących bagaże, albo też zachodzi wypadek sabotażu ze strony kogoś z załogi. Trzeba jednak zaznaczyć, że wszyscy robotnicy przy statku zatrudnieni są członkami partii hitlerowskiej. Pro.

—o—

Firma włoska zatrzymuje statek M. S. „Batory“

NOWY JORK (Elta) — DNB donosi z Ottawy, iż jedna z firm budowy statków we Włoszech wytoczyła sprawę sądową, chcąc przeszkodzić Anglii w odebraniu wybudowanego we Włoszech polskiego statku „Batory“. Statek „Batory“ znajduje się obecnie w porcie Halifax.

W motywach swych spółka włoska zaznacza, iż za budowę statku nie została dotychczas zapłacona kwota 400.000 dolarów.

—o—

Przez Wilno przejechał poseł fiński w Moskwie

Fiński poseł w Moskwie z personelem poselstwa przejechał przez Wilno, udając się do Niemiec, skąd przez Skandynawię powróci do Finlandji. (x)

P. Bohdan Paszkiewicz redaktorem „Dnia Polskiego“

Jak się dowiadujemy, w redakcji „Dnia Polskiego“, jedyne go dziennika polskiego w Kownie, zaszły zmiany. Redaktorem został dawny redaktor tego pisma znany dziennikarz kowieński, p. Bohdan Paszkiewicz.

W związku z przeprowadzaną reorganizacją redakcji, pismo od kilku dni nie ukazuje się. Ukazanie się jego już pod nową redakcją ma nastąpić za parę dni.

Tematy wileńskie

Komentarze do ustawy o uchodźcach

„Ryt. L. Aidas” Nr. 749: W art. pt. „Regulowanie spraw uchodźców” pisze:

„Nie trzeba tłumaczyć z jakim zadowoleniem spotkali Litwini wiadomość o tym, że pierwsze transporty internowanych wojskowych zostały już wysłane do miejsca swego pochodzenia czy stałego zamieszkania: Narazie praca komisji obejmuje tylko tych internowanych wojskowych, którzy pochodzą z terytorium ZSSR. Trzeba się jednak spodziewać, że w przyszłości znaleziona będzie możliwość osiągnięcia takiego samego porozumienia i co do wszystkich internowanych wojskowych. Pozbawcie się kilkunastu tysięcy ludzi, których wypada nie tylko rozlokować i żywić lecz również pilnować, będzie niewątpliwie niemną ulgą w dźwiganiu ciężkiego brzemienia. Z drugiej strony i sami internowani wojskowi, wśród których są wszędzie potrzebni specjaliści, po wyniesieniu się będą mogli zacząć spokojnie i produktywnie pracować w nowych warunkach.

Akurat to samo można powiedzieć o zaleceniu Min. Spraw Wew. w sprawie pośpiesznej rejestracji wszystkich tych, którzy pochodzą z terytorium ZSSR, a do Litwy zbiegli w czasie wojny lub przenieśli się po 1920 roku.

Obu tym wiadomościom odpowiada jeszcze jeden energiczny środek regulowania spraw uchodźców — opracowany już projekt ustawy o uchodźcach wojennych. Projekt ten przewiduje założenie komisariatu regulowania spraw uchodźców — Komisariat troszczyć się będzie o wszystkie dotyczące uchodźców sprawy i mieć będzie w tym względy obszerne kompetencje i całkiem wystarczającą władzę karną. Szczególnie znamienne jest postanowienie projektu, przewidujące stworzenie dla niekarnych uchodźców obozu koncentracyjnego, w którym utrzymywani będą mniemi zarobić na swe przeżycie. Godną uwagi również jest sprawa, że ustawa zamierza objąć nie tylko uchodźców wojennych, lecz i wszystkich obcokrajowców nigdzie nie przyjmowanych i nie posiadających źródła utrzymania.

Środki, jakie się zamierza podjąć w kierunku regulowania spraw uchodźców i wogóle obcokrajowców nie są niczym nowym. W czasie wojny i trudności obcokrajowcy wszędzie stają się niepożądanymi. Chociaż wielu z nich dla kraju w którym mieszkają wykonuje całkiem pozytywne prace, jednak wśród nich nie brak zwykle szpiegów, szkodników, politycznych emigrantów, ludzi o niewyraźnej profesji, czy wogóle różnych osób, które swą działalnością, nawet istnieniem stwarzają niemną trudność. Jednak nawet wtedy, gdy obcokrajowcy całkiem spokojnie pracują, stają się oni, gdy życie staje się trudnym i ujawnia się bezrobocie, niepożądani, gdyż odbierają pracę obywatelom. Dlatego też i w czasie wojny obecnej wszędzie, nie wyluczając nawet naszych sąsiadów, wydane zostały bardzo ostre postanowienia co do regulowania spraw obcokrajowców, ten sam krok czynimy i my.

Nasza sytuacja jest szczególnie ciężka. Obcokrajowców z rodzinami w samym tylko kraju wileńskim oblicza się na blisko 100.000. Samo ich wyżywienie miesięcznie kosztuje 3.000.000 litów. A gdzie są inne wydatki na utrzymanie? Utrzymanie takiej masy ludzi znacznie pogarsza i bilans handlowy, gdyż import wolens nolens musi być większy, a eksport mniejszy. Co gorsza, większość zamieszkałych w kraju wileńskim obcokrajowców byłych obywateli Polski nie ma żadnego pojęcia o realnym rozumowaniu. Nie ryzykują oni spokojne życie w kraju wileńskim.

W obliczu wytworzonej sytuacji, wszyscy obcokrajowcy nie posiadający wyraźnej pracy i życia, winni być poznaczani całkiem realnie wnioski. Trzymać ich u siebie nie możemy, gdyż stanowią oni zbyt ciężkie brzemie gospodarcze i polityczne. Umowy z sąsiadami dają im możliwość powrotu tam, skąd przybyli. W miejscu swego pochodzenia czy stałego zamieszkania znajdują oni niewątpliwie znacznie lepsze życie, niż tu gdzie mamy dostatecznie wiele trosk z utrzymaniem na tym samym poziomie życia własnych obywateli. Dzielić się nie mamy czym i dlatego nie mogą tu oni spodziewać się ani pracy (w przedsiębiorstwach,

administracji, zawodzie, czy gdzieś indziej) ani zapomóg. Dotyczy to nie jakiejś jednej kategorii obcokrajowców czy narodowości, lecz wszystkich.

Rozumie się samo przez się, nie mogą oni spodziewać się, że wolno im będzie i dalej prowadzić dywersyjną robotę. Wkrótce w całym kraju wileńskim zostaną wydane paszporty. Pomogą one oddzielić swoich obywateli od obcokrajowców. I odtąd można już będzie iść się energicznie regulowania ich spraw. W tym celu też został opracowany, omawiany projekt ustawy, który przewiduje też, całkiem realne środki poskromienia niekarnych obcokrajowców.

Jeszcze bardziej kategorycznie w tej sprawie wypowiada się „Wil. Balsam” w Nr. 37.

„W Litwie ustrój co do obcokrajowców oddawna już jest ustalony. Jeżeli dotychczas w kraju wileńskim niewyciągnięto jeszcze niezbędnych środków, to tylko dlatego, że niepodobna było odróżnić własnych obywateli od obcokrajowców. Obecnie umożliwią to wydawane paszporty.

Gdyby mieszkający w kraju wileńskim ludzie, którzy sami wiedzą, że nie mają prawa zostać obywatelami Litwy, realnie myśleli, czego im niestety wciąż jeszcze brakuje, to nie zwlekając powinni byłiby się troszczyć o wyjazd z Litwy, gdyż tu nie mogą niczego oczekiwać.

Dotychczas mieli oni tylko jedną możliwość: wyjazd do krajów neutralnych lub do niektórych krajów wojujących. Przy pewnych wysiłkach wszystkie zezwolenia można było otrzymać. Odtąd otworzyła się przed nimi jeszcze jedna droga: wyjazd do Zach. Białorusi lub Zach. Ukrainy, skąd oni pochodzą lub gdzie mieszkali. W tym celu została ogłoszona rejestracja wszystkich takich byłych obywateli polskich. Chociaż czas i porządek wyjazdu nie są jeszcze znane, lecz fakt, że do karty rejestracyjnej należy dołączyć 2 fotografie, pozwala przypuszczać, że porozumienie zostało już osiągnięte, i że wkrótce rozpocznie się sama repatriacja.

W interesie samych obcokrajowców leży skorzystanie z tej możliwości, ponim nie jest jeszcze za późno. Po uporządkowaniu sprawy obywatelstwa, zacznie się radykalne regulowanie spraw obcokrajowców. Opracowany projekt ustawy przewiduje, że wszyscy obcokrajowcy nie mogący czy też nie chcący wyjechać z Litwy i nie mający źródła do życia (muszą oni pamiętać o tym, co poprzednio było powiedziane o prawach obcokrajowców do majątku i pracy), będą wysyłani do obozów koncentracyjnych, gdzie za utrzymanie wypadnie im odpracowywać.

Środek ten niewątpliwie w pierwszym rzędzie będzie zastosowany do tych obcokrajowców, którzy prowadzą robotę dywersyjną, zbyt już oni dokuczyli. Zastosowana ostrzejsza linia w regulowaniu spraw kraju wileńskiego pozwala naprawdę się spodziewać, że i w tym wypadku nie rzucą się pustych słów na wiatr. Warto też przypomnieć, że obcokrajowcy nie będą mogli się ukryć przed kontrolą. Za ukrywanie ich lub niezakomunikowanie o ich ukrywaniu grozi grzywna do 5.000 litów albo areszt do 6-ciu miesięcy względnie obie kary łącznie. Ryzykują tu więc nie tylko sami obcokrajowcy lecz i ich opiekunowie”.

Pierwszy dzień pracy Komisji Emigracyjnej

Onegdaj w gmachu przy ul. Magdaleny 2 rozpoczęła urzędowanie Komisja sowiecka, która przyjmuje i załatwia interesantów, chcących powrócić na teren zajmowany obecnie przez ZSSR.

W pierwszym dniu urzędowania Komisji zgłosiła się znaczna ilość interesantów, wyrażających chęć powrotu do miejsc znajdujących się obecnie na terenach zajętych przez wojska sowieckie.

Komisja sowiecka przyjmuje (św. Magdaleny 2, II piętro) w godzinach, z wyjątkiem niedziel, od 9 do 14 i od 16 do 20.

Po zakończeniu swych prac w Wilnie Komisja wyjedzie na teren powiatu, gdzie przeprowadzać będzie podobne prace. (x)

Wojna na morzu

W czasie, kiedy sytuację na froncie zachodnim określić można lapidarnym powiedzeniem: „na zachodzie bez zmian”, wojna na morzu staje się coraz bardziej zaciętą. Komunikaty niemieckie stale donoszą o zatopieniu okrętów zarówno angielskich jak i krajów neutralnych.

Mimo tych sukcesów niemieckich łodzi podwodnych i min magnetycznych, angielska opinia fachowa twierdzi, że wojna na morzu rozwija się pomyślnie dla państw sprzymierzonych.

Szczególnie ubiegły piątek okazał się feralnym dla niemieckich łodzi podwodnych. Wodnopłatowce brytyjskie zniszczyły dwie łodzie podwodne, oraz są wszelkie dane, że przy pomocy min głębinowych zniszczono również trzecią niemiecką łódź podwodną, która przy pomocy torpedy poważnie uszkodziła jeden z najnowocześniejszych pancerników angielskich. „Jersey”.

Jeden z amerykańskich „speców” morskich zamieszcza na łamach największego dziennika amerykańskiego „New York Times” obszerne rozważania. Biorąc za podstawę komunikaty niemieckie i angielskie autor artykułu dochodzi do wniosku, że przemysł niemiecki nie jest w stanie odbudować tyle łodzi podwodnych, ile zostaje zniszczonych. Według statystyk niemieckich, przed wojną, kiedy Niemcy miały pod dostatkiem surowców, w dokach niemieckich można było zbudować od 6 do 7 łodzi podwodnych w ciągu miesiąca. Obecnie sprawa budowy łodzi komplikuje się wskutek braku tych surowców.

Autor artykułu uważa również za bezpodstawne twierdzenia niemieckie, że droga wodna do Anglii może być nazwana dla okrętów „niemieckim szlakiem śmierci”. Operując się na statystykach angielskich autor dochodzi do wniosku, że w trzecim miesiącu wojny obrót statków w portach angielskich

osiągnął cyfrę obrotu przedwojennego, na co w okresie ubiegłej wojny światowej Anglia musiała czekać trzy lata. Autor artykułu wskazuje również, że Niemcy mają wielkie kłopoty z wyszkoleniem nowych załóg dla łodzi podwodnych, wyszkolenie bowiem oficera, lub podoficera dla łodzi podwodnej trwa normalnie od 3 do 4 lat.

Inaczej przedstawiają sytuację czynniki niemieckie. Twierdzą one, że z uszkodzeniem pancernika „Jersey” wyszły z pola walki 4 nowoczesne okręty angielskie, specjalnie przeznaczone do ochrony okrętów handlowych. Agitacja niemiecka szczydzi się ponadto tym, że teraz nie W. Brytania, lecz marynarka wojenna niemiecka opanowała brzegi Anglii i morze Północne.

Punktem ciężkości obecnej wojny morskiej stała się jednak ogłoszona przez W. Brytanię i Francję blokada totalna na morzu.

W dniu 11 bm. rząd Z.S.S.R. wręczył angielskiemu ambasadorowi w Moskwie protest rządowi Z.S.S.R., przeciwko tej metodzie wojny, uważając, że kolduje ona z przepisami prawa międzynarodowego o handlu morskim Z.S.S.R. zastrzega sobie prawo roszczenia kompensaty tytułem jakichkolwiek strat.

Urzędowy organ włoski „Popolo d'Italia”, jak donosi „DNB” również zamieścił w numerze z dnia 11 b. m. obszerny artykuł ostro występujący przeciwko brytyjskim metodom walki na morzu.

W ten sposób punkt ciężkości wojny w tej chwili znajduje się na morzach.

MINY

ESBJERG. (Ela). Na skutek silnego wiatru powstałe fale wyrzuciły na zachodnie brzegi Jutlandii dużo wolnych min. U wybrzeży zauważono 66 pływających min. Większość min zniszczono.

Rezultaty konferencji ministrów państw bałtyckich

TALLIN. (Ela) Pismo „Paehv aleht” szeroko omawia konferencję ministrów spraw zagranicznych państw bałtyckich, podkreślając, że uwaga ostatniej konferencji skoncentrowana była na zagadnieniach gospodarczych. Na posiedzeniach rozpatrywane były sprawy realne, związane z życiem codziennym.

W pierwszym rzędzie przedyskutowano zagadnienie handlu zagranicznego. W obecnych warunkach wszystkie państwa są zainteresowane w eksporcie swoich artykułów i imporcie potrzebnych produktów. Mimo wielkiego podobieństwa struktury gospodarczej państw bałtyckich można jednak rozwinąć wymianę wzajemną niektórych wytworów. Dotychczas państwa Ententy Bałtyckiej mało wykazały zainteresowania wymianą wzajemną. Konferencja właśnie rozpatrzyła możliwość zwiększenia wzajemnej wymiany handlowej. Wkrótce zostanie sporządzony spis towarów, których wymianą będą zainteresowane inne państwa.

Następnym ważnym zagadnieniem była wymiana z zagranicą. Ponieważ państwa bałtyckie, ze względu na podobną strukturę gospodarczą wywożą prawie te same produkty zagranicę, jak masło, jaja itd. konferencja postanowiła w miarę możliwości uzgodnić wywóz najważniejszych artykułów rolniczych.

Jednym z najważniejszych tematów konferencji była wojna gospodarcza. Państwa Bałtyckie skonałowały, że jako państwa neutralne są zainteresowane w utrzymaniu swoich praw, i że w miarę możliwości jak i inne państwa neutralne muszą tych swoich praw bronić. Ministrowie na konferencji postanowili bronić

swoich prawa wspólnie.

Wojna ekonomiczna utrudnia bardzo wymianę handlową i transport. Dlatego państwa bałtyckie są zainteresowane wspólnie w imporcie najważniejszych artykułów z zagranicy i powinny współpracować nad uzyskaniem możliwości transportowych. W związku z ogłoszonym komunikatem konferencji pismo podkreśla, że utrzymanie neutralności jest dla państw bałtyckich zagadnieniem pierwszorzędnej wagi.

TALLIN. (Ela). Pismo „Uus Esti” w artykule wstępnym „Wspólna Droga” podkreśla, że w obecnych ciężkich czasach państwa bałtyckie dążąc do osiągnięcia praktycznych celów ożywiły swoją współpracę.

Podczas obecnej konferencji ministrów spraw zagranicznych nie uchwalono pięknie brzmiących rezolucyj, lecz prawdopodobnie osiągnięto to, czego oczekiwano, to jest postanowiono wspólnie walczyć z obecnymi trudnościami. Na konferencji przedyskutowano realne zagadnienia. Konferencja odbyła się w duhu przyjaźni. Można twierdzić, że w przeciągu 2 dni konferencji współpraca państw bałtyckich uczyniła krok naprzód. Naturalnie i zrozumiale jest, gdy wszystkie trzy państwa w walce z obecnymi trudnościami jednoczą swe siły, państwa bałtyckie muszą ustalić w jakich dziedzinach będą mogły się wzajemnie uzupełniać. Konferencja powzięła już ku temu odpowiednie kroki, gdyż sprawa ta musi być jaknajszybciej załatwiona. W zakończeniu pismo pisze, że na obecnej konferencji rozpoczęto budowę gmachu współpracy Litwy, Łotwy i Estonii.

Co będzie dalej?

(Dokończenie ze str. 1.)

chy z dotychczasowego stanowiska. Demonstracje profińskie są tylko .. ostrzeżeniem kontrpartniera. Nic ponadto. Zresztą uważny czytelnik pamięta o ostatnich rewizjonistycznych wystąpieniach węgierskiego min. spr. zagr. Csaky i o takich samych głosach w prasie bułgarskiej. Siedmiogród i Dobruża. Oto są atuty w ręku polityki włoskiej. Gdyby bowiem na porządku dziennym stanęła wysunięta przez Sowiety kwestia bezarabska, natychmiast wysuną swoje żądania rewindykacyjne Bułgaria i Węgry. Nie trzeba chyba przypominać, że polityka obydwu tych krajów uzależniona jest od wskazówek i poparcia, jakie używają Włochy. Rezultatem tego byłoby tylko okrojenie Rumunii.

Jednocześnie z ew. sukcesem sowieckim byłby również i sukces włoski — powiększenie terytorium najwierniejszych klientów Italii.

Konflikt sowiecko-włoski mógłby dopiero wówczas nastąpić, gdyby ekspansja sowiecka szła w dalszym kierunku. Ale do tego jeszcze daleko. Ostatnie uchwały Najwyższej Rady Faszyzowskiej wyraźnie wskazują, jaki punkt Włochy uważają dla siebie za współczesny Rubikon. Rubikonem tym jest według nich — ujście Dunaju.

Cytowane wyżej oficjalne sowieckie oświadczenie w sprawie antyrumuńskiego artykułu, jaki się ukazał w „Komunistycznym Wiestniku”, zdaje się wskazywać, że Sowiety nie mają daleko idących planów wobec Rumunii. Zresztą dla Rosji były i będą zawsze ważniejsze Bosfor i Dardanele, nie zaś zdobycze terytorialne w Rumunii. Problem zaś Bosforu i cieśnin Dardanelskich nie wydaje się, aby mógł być w ogóle rozwiązany za pomocą łatwych rozstrzygnięć militarnych. Jest to orzech zbyt twardy do zgryzienia.

Pozostaje nam omówić jeszcze stanowisko St. Zjednoczonych wobec konfliktu sowiecko-fińskiego. Pomijając trudności, wypływające z odległości geograficznej, St. Zjednoczone poza pomocą materialną, już zresztą Finlandii okazaną, nie będą niewątpliwie zajmowały bardziej aktywnego stanowiska w tej sprawie. Układ bowiem stosunków wewnętrznie politycznych w St. Zjednoczonych nie pozwala prezydent. Rooseveltowi na angażowanie się militarne w zatargi europejskie. Kadencja jego upływa już w marcu 1940 r. i dopóki nie zostaną przeprowadzone wybory prezydenckie żadnych decydujących wystąpień z tamtej strony oceanu oczekiwać nie należy.

Z innych względów lecz również wstrzemięźliwe stanowisko zajmie wobec konfliktu Japonia. Długotrwała wojna z Chinami, w której cały prestiż Japonii został zaangażowany, nie pozwala jej na zaangażowanie stosunków z Rosją Sowiecką. Przeważnie, wyszukując ustępliwego stanowiska ZSSR. Japonia będzie dążyła do tym rychlejszego zakończenia wojny z Chinami. Być może uda się jej uzyskać od ZSSR. zrzeczenia się popierania narodowego rządu chińskiego, a przynajmniej znaczne ograniczenie udzielanej przez ZSSR. temu rządowi pomocy w materiale wojennym.

Powyższy przegląd sytuacji i ocena stanowisk, jakie za mają lub zajęły główne mocarstwa w konflikcie sowiecko-fińskim, upoważnia nas do przypuszczenia, że wydarzenia, które może w najbliższej przyszłości nastąpią, nie pociągną za sobą żadnych poważniejszych zmian w układzie sił głównych mocarstw.

Nie znaczy to wcale, aby waga tych wydarzeń była wogóle mała. Nie, skutki ich mogą być zupełnie inne i nastąpić w zupełnie innym czasie, aniżeli to naogół przypuszczamy.

Co piszą inni?

Prasa duńska poświęca dużą uwagę wystąpieniom prasy niemieckiej skierowanym przeciwko państwu Skandynawskiemu. Wystąpienia te stają się ostatnio coraz częstsze. Gazety duńskie polemizują z niemieckimi na temat: czy państwa Skandynawskie kroczą w orszaku polityki angielskiej?

„National Tidende” pisze, że punkt widzenia państw skandynawskich w stosunku do Ligi Narodów jest źle rozumiany, przez prasę niemiecką. Według państw skandynawskich Liga Narodów nie jest bynajmniej instytucją służącą tylko interesom francusko-angielskim. W Berlinie są zdania, że na posiedzeniu Ligi Narodów zostaną zgóry obmyślane i przygotowane ostre kroki, skierowane przeciwko Rzeszy i Z.S.S.R. i że w związku z tym państwa neutralne staną na stanowisku Anglii i Francji. Naturalnie, że sprawa tak nie wygląda.

Państwa północne przytrzymują się polityki neutralności i ich udział w Lidze Narodów nie powinien być inaczej tłumaczony.

Z głosów prasy włoskiej zasługuje na wyróżnienie sensacyjny artykuł „Giornale Italia”, komentujący uchwały Wielkiej Rady Faszystowskiej. Dziennik włoski oświadcza, że Włochy posiadają swoje interesy życiowe nie tylko w basenie Morza Śródziemnego, ale i na Bałkanach. W swojej polityce bałkańskiej Włochy kierują się dążnością do zachowania niepodległości państw bałkańskich i ich interesów życiowych. W ochy same stały się najsilniejszym państwem bałkańskim. Z tej zasady należy wyprowadzić wniosek, że na Bałkanach nie można niczego przedsięwziąć co by nie zabaczyło o interesy włoskie.

Ten język dyplomatyczny w mowie potocznej źle się oznaczać, że czyjkolwiek apetyt na Węgry lub Rumunię, będzie sławoń naruszenie interesów włoskich”, o ile ze sfery czcionek przejdzie w dziedzinę czynów

Prasa berlińska omawia nową zmianę gabinetu która jakoby szykuje się w Rumunii. Premier Tatarescu ma pozostać na swym stanowisku, mają natomiast ustąpić ministrowie znani ze swoich sympatii aljanckich.

Prasa szwedzka wyraża niezadowolone z powodu przedłużającego się kryzysu gabinetowego w Szwecji. Trudno jednak się dziwić politykom szwedzkim. Stanowisko premiera, nie tylko zresztą w Szwecji, trudne jest dziś uważać za synekurę. I

Jeszcze o Kasie Chorych

Jak wypełniać zgłoszenia członków?

Dziś upływa termin rejestracji w Kasie Chorych w Wilnie wszystkich zatrudnionych, bez względu na to, czy dotychczas dana osoba była członkiem Kasy Chorych czy też nie.

Rejestracji dokonuje się na specjalnych drukach, które zazwyczaj służą do zgłaszania nowozatrudnionych pracowników. Są to druki na białym papierze i można je nabyć w Kasie Chorych przy ul. Mickiewicza w cenie 5 ct.

Blankiet ten wypełnia się dla każdego zatrudnionego oddzielnie. Składa się z 2 części, przyczem lewa strona zostaje w Kasie Chorych, prawą otrzymuje po stwierdzeniu Kasy Chorych — pracodawca.

Na lewej stronie blankietu: w pierwszej rubryce (Samdytojas): pracodawca pisze swoje nazwisko i imię; w drugiej (adresas): adres zamieszkania pracodawcy; w następnej (moné): nazwa przedsiębiorstwa, w następnej — adres przedsiębiorstwa.

Dalej pod kreską: w rubryce „Samdinsy” (pracownik) — podaje się nazwisko i imię pracownika; po wyrazie „gimęs” — rok urodzenia pracownika; po „m” — nazwa miesiąca; po „mėn” — datę miesiąca. (W języku litewskim zazwyczaj najpierw się pisze rok, potem nazwę miesiąca, potem datę)

W rubryce „pasas” podaje się nazwę dowodu osobistego i przez kogo wydany, w następnej dacie wydania dowodu osobistego: rok,

Chleb, mąka i kasze bez kartek

Jak się dowiadujemy od 15 bm. na terenie Wilna i okręgu wprowadza się wolną sprzedaż chleba, mąki i wszelkiego rodzaju kasz. Dotychczas, jak wiemy, w zasadzie obowiązywały jeszcze kartki żywnościowe na te artykuły. W praktyce jednak nie przestrzegano tych ograniczeń zbyt rygorystycznie. Z dniem zaś 15-go bm. znosi ostatecznie już kartki żywnościowe na wymienione produkty.

Cukier w dalszym ciągu będzie się wydawał na kartki. Na kupon № 4 można otrzymać podwójną normę, wynoszącą po 1/3 klg. na 2 tyg. na 1 osobę.

Brak cukru w wolnej sprzedaży daje się w Wilnie odczuwać w dalszym ciągu. Powoduje to wzrost spekulacji.

Pokatnie sprzedawano kostkę po 2.50 lit. za klg. Obecnie ceny znacznie spadły. Policja walczy z tą spekulacją, sporządzając protokoły karne. (w)

miesiąc i data, po „blanko nr.” — numer dowodu. W rubryce „pi-lietybė” podaje się posiadane obecnie przez pracownika obywatelstwo: a więc np. litewski (litewskie), „lenku” (polskie) itp. W rubryce „darbas” należy podać rodzaj pracy zatrudnionego, np. darbininkas (robotnik), biuralistas (biuralista), valdininkas (urzędnik), mokytojas (nauczyciel, sargas (woźny — dozorca), kiemsargis (dozorca — stróż), tarnaitė (służąca), pardavejas (ekspedient), pardavėna (ekspedientka) i t. p.

W ramce podaje się dane o wynagrodzeniu pracownika. W górnej części ramki (pinigais) podaje się wypłacane pracownikowi wynagrodzenie w gotówce: w litach i centach; pierwsza rubryka (mėnesiu): wynagrodzenie miesięczne, „savaitė” — tygodniowe, „dienai” — dzienne. Wypełnia się tylko jedną rubrykę, zależnie od tego, czy się wypłaca gotę miesięcznie, tygodniowo, czy dzienne.

W dolnej części ramki („natūra”): należy podać wynagrodzenie w naturze. Pod wyrazami: „maistas” — żywność, „butas” — lokal, „kuras ir šviesa” — opał i światło, i „drabužis” — ubranie — należy napisać „gauna” (otrzymuje) lub „ne” (nie), zależnie od okoliczności. Ostatnią rubrykę „klasė” wypełnia Kasa Chorych, ta rubryka służy za podstawę dla określenia wysokości odpłatnych składek, jak od pracownika, tak i od pracodawcy, przyczem miesiąc pracy dla składek liczy się 4 tygodnie, lub 24 dni.

W rubryce „Priimtas į darbą” itd. podaje się datę przyjęcia pracownika do pracy: rok, miesiąc, data dnia.

U samego dołu podpisuje pracodawca lub jego pełnomocnik.

Po prawej stronie blankietu: w rubryce „Samdytojas” — pisze się nazwisko i imię pracodawcy, po „adresas”: jego adres. Po „Samdinsy” nazwisko i imię pracownika. W ramce rubryki się wypełnia, jak po lewej strony blankietu.

Blankiety na papierze żółtym służą do wymeldowywania pracownika z Kasy Chorych w wypadku jego zwolnienia. Rubryki wypełnia się zgodnie z tym, jak przy zameldowaniu. Jedynie u dołu po wyrazach: „Atleistas iš darbo” — podaje się datę zwolnienia pracownika.

Blankiety na zielonym papierze służą do powiadomienia Kasy Chorych w wypadku zmiany w uposażeniu pracownika. W ramce podaje się tu nowe uposażenie, a na dole po wyrazach: „Uždarbis” itd. podaje się datę od kiedy to nowe uposażenie jest wypłacane.

Przy rejestracji zatrudnionych, poza blankietami zgłoszeniowymi Kasy Chorych, o których podawaliśmy wyżej, większe przedsiębiorstwa winny również wypełnić spisy ogólne zatrudnionych na specjalnych blankietach. K—k.

Arbon przejechał

Na ul. Kościuszki autobus komunikacji miejskiej najechał na przechodzącego przez jezdnię 80-letniego staruszka.

W stanie nieprzytomnym przewieziono go do szpitala św. Jakuba. Nazwiska rannego na razie nie ustalono. (c)

Ucieczka chłopca

Do policji wpłynęło zameldowanie o zaginięciu 16-letniego Mikołaja Bałuckiego (Sołtajska 20). Chłopiec opuścił dom rodzicielski z zamiarem przedostania się do Francji. (c)

Zuchwałe włamanie do znanej firmy

We wtorek w biały dzień podczas przerwy obiadowej niewycyli narazie spręży dokonał włamania do znanej firmy „Bławet Polski” przy ulicy Wielkiej 23. Włamawcze wynieśli towaru na sumę ok. 20 tys. litów i zabrali gotówkę z kasy w kwocie około 500 lit.

s. † p.

Marian Kamiński

Filister Kł. Arkonii, Filister honorowy Kł. Lauda, zał. życia i długo etn. prezes Zarządu Polskiego Wilkomierskiego T-wa Dobrego Kredytu
zmarł 2 grudnia b. r. w wieku lat 55 w maj. Dębówek,
o czym zawiadamiają pogrążone w głębokim smutku
Żona i Matka

Prywatne gimnazja

Obecnie w Wilnie czynnych jest 14 gimnazjów prywatnych, w tym 7 polskich, 6 żydowskich i 1 rosyjskie.

9-go grudnia b. r. urząd prezdawicielej Min. Oświaty w Wilnie pozostał prywatnym gimnazjom pismo, polecające jak najrychlejsze przekształcenie tych gimnazjów na podstawie obowiązujących w Litwie ustaw. Prywatne gimnazja będą mogły utrzymywać tylko te organizacje, które się przekształcą według ustaw litewskich i zostaną zalegalizowane. Dyrektorem gimnazjów może być tylko obywatel litewski, znający w mowie i piśmie język litewski i posiadający wszystkie kwalifikacje nauczycielskie. Sekretarz gimnazjum również musi znać w mowie i piśmie jęz. litewski. Na nauczycieli gimnazjum mogą być wyznaczeni tylko obywatele Litwy lub też osoby, które dłuższy czas mieszkały i pracowały w Wilnie.

W pierwszej klasie prywatnych gimnazjów nauka odbywać się będzie w/g programów szkół litewskich. Uczniowie wyższych klas będą mogli kończyć naukę według dawnego planu i programu — zniesiona zostaje tylko nauka o Polsce i przysposobienie wojskowe, wprowadzony zaś jest język litewski, historia Litwy, geografia Litwy i nauka o społeczeństwie. (N)

Sprawa polskich gimnazjów.

„Laikas” pisze: 13 b. m. kończy się termin przyjmowania uczniów do 3 gimnazjów polskich, które próbowały bojkotować nowy porządek i z tego powodu zostały zamknięte. Do 12 b. m. w III gimn. im. A. Mickiewicza wpłynęło ok. 400 podań, zaś w dwóch innych — 500 podań. Jak sądzić, liczba uczniów we wszystkich 3 gimnazjach będzie taka sama, co przed niez fortunym bojkotem. (N)

Odczyt.

WILNO (Elta). W tych dniach z inicjatywy wójta gminy zostało zwołane zebranie miasta i gminy Orany celem wysłuchania odczytu pani Mašiotėnė „Radość, prace i nowe obowiązki obywateli w kraju wileńskim”. Mieszkańcy gminy Orany zaznajomili się z życiem ekonomicznym Litwy oraz postępowaniem w dziedzinie społecznej i oświatowej. Rolnicy wyrazili chęć posiadania szkół w miejscowościach Puzskarnia, Busvydoniai, Kuršiai i Liepūnai. Po odczycie wyrażono podziękowanie rządowi litewskiemu za jego prace w kraju. Następnie odśpiewano hymn litewski narodowy.

Desperatka na ulicy

Wczoraj w pobliżu 4 komisariatu pol. znaleziono młodą dziewczynę z oznakami zatrucia. Przewieziono ją do szpitala. Tożsamości jej na razie nie ustalono. (c)

Czyje złoto?

Policja w Wilnie zatrzymała zawodowego złodzieja Heronima Rózewskiego, u którego znaleziono trzy złote zegarki z monogramami, złotą bransoletę oraz złote dolary. Policja ustaliła pochodzenie tych rzeczy. (c)

Najstarsze i najbardziej poczytne pismo polskie w Litwie

TYGODNIK ILUSTROWANY

„CHATA RODZINNA”

(rok założenia 1922)

oprócz obfitego materiału publicystycznego i Informacyjnego posiada działy i dodatki: religijny, rolniczy, dla młodzieży i dla dzieci, oraz drukuje co roku ciekawą powieść

Prenumeratory, którzy przed 15 stycznia opłaca należność za rok 1940, otrzymają bezpłatny dodatek — książkowy „Polski Kalendarz Powszechny na rok 1940”.

W roku 1940 pomiędzy nowych prenumeratorów pisma zostanie rozlosowanych po 10 egzemplarzy głośniejszych powieści Tad-uza Doległ-Mostowicza „Znachor” i „Profesor Wilczur”. Poza tym stałym prenumeratom udzielane są za pośrednictwem pisma bezpłatne porady prawne i rolnicze.

Prenumerata roczna 6 litów, półroczna 3 litry, kwartalna 1 lit 50 ct. Numer pojedynczy 25 ct. Prenumeratę należy wysłać pod adresem: „Chata Rodzinna”, Kaunas, Ožeškienė 12.

Mamy zaszczyt zawiadomić Szanowną Klientelę, że otworzyliśmy sklep fabryczny przy ulicy Mickiewicza 5 (dawny lokal f. E. Wedel) i polecamy nasze wyroby łaskawym względem Sz. Państwa.

Z poważaniem

A. B. Tilka
Kaunas

Walka z niszczeniem lasów.

WILNO (Elta). W okręgu wileńskim znajduje się około 180 tys. hektarów lasów państwowych. 118 000 hektarów były już dawniej własnością państwa, zaś pozostałe lasy wywłaszczone w ostatnim czasie. Lasy państwowe w okręgu wileńskim dogłoda około 400 gajowych. Walka z niszczeniem lasów prowadzona będzie z całą surowością.

Do wiadomości personelu lekarskiego, dystryktowego i farmaceutycznego

Dnia 16 grudnia zaczęło się rejestracja personelu lekarskiego, dentystrycznego i farmaceutycznego o miasto Wilna i okręgu. Winni się zarejestrować: lekarze medycy, lekarze dentyści, chemicy-aptekarze (prowizorzy), pomocnicy aptekarzy, uczniowie aptekarscy, felcerzy, siostry miłosierdzia, akuszerki, masażystki, dezynfektorzy, kierownicy gabinetów kosmetycznych, kierownicy aptek, składów aptecznych i przedsiębiorstw produkujących leki. Rejestracja odbywa się w gmachu rządowym, (ul. św. Magdaleny 2, II piętro, pokój 80 i 89). Rejestracja w dniu robocze przeprowadzana będzie od 10 do 12-tej godz. i trwać będzie do dnia 31 grudnia b. r. Osoby zarejestrowane otrzymają świadectwo na mocy którego wolno będzie w ciągu 3-ich miesięcy przystosować prawa swej praktyki do ogólnych postanowień ustaw litewskich.

Apteki, składy apteczne, laboratoria, gabinety gimnastyki leczniczej, masażu, kosmetyki i inne gabinety lekarskie również należy zarejestrować do dnia 31 grudnia r. b.

Osoby, które nie dokonają obowiązkowo rejestracji i do 1 stycznia 1940 roku nie uzyskają odnośnych świadectw, utracą prawo wykonywania.

Ponadto do Nowego Roku wszyscy właściciele składów aptecznych powinni przedłożyć wiadomości: ile się posiada materiałów opatrunkowych, preparatów patentowanych i wogóle medykamentów. Wykazy medykamentów i wyrobów patentowanych układane są osobno w porządku alfabetycznym.

Dla ułatwienia rejestracji i dla własnej wygody rejestrujących się osób, uprasza się o przestrzeganie następującego porządku: 16 grudnia rejestrują się wszyscy członkowie personelu lekarskiego miasta Wilna, zamieszkałi w granicach I i II-go komisariatów, 18 grudnia — III i IV komisariatu, 19 grudnia — V i VI komisariatu, 20 grudnia VII i VIII i 21 grudnia IX i X komisariatu.

Personel lekarski okręgu wileńskiego może się zarejestrować któregośkolwiek dnia.

ROZPORZĄDZENIE

Naczelnika miasta i powiatu w sprawie re wizytów drukarskich

Naczelnik miasta Wilna i powiatu pułk. Ślepeysy daje do wiadomości, że zgodnie z art. 3539/21 ustawy o drukarniach i rekwizjach drukarskich (Vyr. Žin. № 50), potrzebne jest zezwolenie na posiadanie, handel lub produkowanie środków drukarskich, warsztatów drukarskich i innych przyborów do drukowania (maszyn do pisania, maszyn odcynkowych, szplogów i inne rekwizyty drukarskie) lub też ich cz.ści.

Wymaga e zezwolenia posiadacze środków drukarskich muszą się zopatrzyć do dnia 3 grudnia r. b.

Posiadacze środków drukarskich, którzy się nie zopatrzą w określonym terminie w pot. bez e zezwolenia w ysi art. 23 o. -ustaw o drukarniach i rekwizytach drukarskich, na mocy decyzji naczelnika miasta i powiatu będą karani grzywną do 500 litów.

W związku z niniejszym obwieszczeniem wyjaśnia się, że dotyczący o rówież drukar, które wykonują poprzednie zarządzenie Naczelnika miasta i powiatu w sprawie udzielenia wiadomości Wydziałowi Prasy i Tłumaczeń i które prosili Min. S. Rawen. o zezwolenie na dłuższą działalność. Z podaniem do uczęgni niniejszego obwieszczenia art. 2. zwracać się do Urzędu Naczelnika Miasta i Powiatu ul. Magdaleny 2, p. kój 64.

KRONIKA

Grudzień
14
Czwartek

Dziś: Herona
jutro: Waleriana
Wschód słońca — g. 7 m. 37
Zachód słońca — g. 2 m. 49

— **Roraty dla lekarzy.** W dniu 17 grudnia r. b. (niedziela) o g. 7.30 w kościele św. Jerzego zostaną odprawione roraty w intencjach lekarzy. Nabożeństwo odprawi ks. prof. W. Urmanowicz, kazanie wygłosi ks. prof. Wł. Suszyński.

— **Burmistrz m. Wilna** przyjmie interesantów we wtorki i czwartki od 12 do 14 g. (N)

— **Dwie nowe szkoły gospodarcze.** 15 stycznia 1940 r. otwarte zostaną w okręgu wileńskim dwie nowe szkoły gospodarcze: Szkoła Gospodarstwa Domowego dla dziewcząt w Antowilu (od Niemenczynem) i Szkoła Rolnicza dla chłopców w Bukiskach (w gm. mejszagolskiej) (N.)

— **Liczne zjazdy i wycieczki** mają się odbyć w Wilnie w czasie B. Narodzenia. M. in. odbyć się ma zjazd nauczycieli lituanistów i zjazd T-wa Trzeźwości. (N.)

— **Sekcja pomocy niezamężnym** powstać ma w Wilnie z inicjatywy Nacz. Komitetu Pomocy Kr. Wileńskiemu. Prezeską sekcji została p. Staszysowa. (N)

— **Wywłaszczenie podmiejskich lasów prywatnych.** Dep. Lasów wywłaszczył znajdujące się pod Wilnem i będące dotychczas w posiadaniu prywatnym lasy na Antokolu, w Werkach i na Karolinkach. Lasy te acz ostatnio nieco zniszczone, stanowią naturalny park miejski. Las w Zakrecie nadal będzie administrowany przez uniwersytet.

— **Ruch osobowy między Wilnem a Kownem** po zniesieniu przepustek wzrósł znacznie. W związku z tym stała się aktualna sprawa powiększenia liczby kursujących wagonów i pociągów. (N)

— **Ożywienie ruchu zamiej-**

skiego. W związku z poprawą stanu dróg z powodu przymrozków, w całym kr. wileńskim ożywił się ruch autobusów zamiejskich. W całym kr. wileńskim istnieje 11 linii autobusowych. W ostatnich dniach ukazały się w Wilnie auta z nowymi litewskimi znakami—numerami. (N.)

— **B. pracownicy U. S. B.,** pozostający w stanie spoczynku, mogą się rejestrować w kancelarii głównej U.S.B w godzinach urzędowych (8—14). Należy okazać dekret emerytalny.

— **Inspekcja akcyzowa** przeniosła się w tych dniach do nowego lokalu (W. Pohlanka 10, pokój 33—34, tel. 44). (N.)

— **Prace samorządu pow. wileńskiego** są kontynuowane. Obecnie kończy się budowę gmachu Szkoły Rolniczej w Antowilu i gmachu Szkoły powstecznej w Bujwidach (gm. niemieczyńskiej), kontynuje się naprawę dróg, budowę szosy Niemenczyn—Bezdan (pracuje ponad 300 rob.), budowanie traktu z Trok w kierunku b. linii administracyjnej. (N.)

— **Pisma żydowskie w Wilnie.** W Wilnie ukazywać się mogą dwa pisma żydowskie. Koncesje zostały już wydane. (N)

— **Punkty wydawania paszportów.** Paszporty krajowe wydawane będą mieszkańcom m. Wilna w punktach następujących:

1) Trocka 22, 2) W. Pohlanka 18, 3) Srepyckiego 11, 4) Wileńskiego 13, 5) Raduńska 56, 6) W. Stefańska 31, 7) Zawalna 6, 8) Wileńska 39, 9) Zarzecze 5, 10) Paski 1 (Antokol), 11) Kalwaryjska 73, 12) Krakowska 25, 13) Witkomińska 20, 14) Inflancka 11 (Zwierzyńca), 15) Mickiewicza 22, 16) Wileńska 10, 17) Wielka 15 (Szwarcowy 1), 18) Beliny 4, 19) Piłsudskiego 13, 20) Ostrobramska 5 (dom m. k.).

Mieszkańcy zwracają się w sprawach otrzymania paszportu do najbliższego punktu. (N)

— **Lekarze uchodźcy,** którzy nie zarejestrowali się dotąd w Komitecie Pomocy Uchodźcom, proszeni są o zarejestrowanie się w Sekcji lekarzy przy Komitecie, Dąbrowskiego 10 m. 2, w dniu powszednim w godz. 11—13.

Poszukiwanie zaginionych

Poszukiwani:

Włodzimierz Michalski urzędnik Min. Roln. z Warszawy, w końcu września był w Równym z żoną.

Genowefa Kowalska, żona Czesława z bloku podof. 1 PAL oraz znajomych Ludwika Jana Piweckiego.

Zygmunt Scibor-Marchocki z Krzeska, Stanisław Scibor-Marchocki, ucz. gimn. z Nowogródka, Michał Dowbor oraz Stefan Dowbor z żoną i synkiem z Warszawy.

Jundo Józef, rez. 5 p. p. Leg. II k. strz.

Marta Świckatowska, ostatnio w Modzelewie.

Agnieszka Nowakowa z dzieci, ostatnio w Kraśnem n/Uszą.

Leokadia Pieczyńska, ostatnio w Lidzie.

Kurbutowicz Czesław, 3 PAC (pl. łączności).

Meszlon Aleksy 1 PAL 3 Dyon (zofer).

Soltan Rafał, wzięty do niewoli sow. pod Dubnem.

Wacław Stasiewicz, kpt. 5 p. p. Leg.

Antoni Burlingis, ppor. 1 p. ul. Krechowickich.

Zofia Paczoska z Nowogródka.

Urbanowicz Jan z Sulejówki.

Piotr Lichodziejewski i Kazimierz Działko.

Michalina Wasilewska, ost. Nowo-Swieciany ul. gen. Dreszera Nr 3.

Wanda Kołacińska i Antonina Pietraszkiewicz (przeszły do Litwy 19.IX.39 r.).

Anna Zachariaszowa z synami.

Józefa Druźbowa z synem Janem.

Aniela Stafiejowa ze Zwierzyńca.

Kto by wiedział o losie zaginionych, proszony jest o poinformowanie poszukujących według podanych adresów.

Kto poszukuje:

R. Sonnenfeld, Kaunas, Karoligoni 11 c. Skirius.

Ignacy Świerczyński, VII Intern. Stov. Kaunas, A. Panomunė.

Dowbor Janina, Wilno, ul. Garbarska 5 m 20.

Zona, Wilno, ul. Ponarska 30 41

Jan Świckatowski, Intern. Stov. Birštonas 2 komp.

Mikołaj Nowak, Int. Stov. Birštonas 2 komp.

Stanisław Pieczyński Intern. Stov. 1 komp. Birštonas.

Kurbutowicz Julia, matka, Wilno, Belmont 62.

Wolnicz Helena, Wilno, Trocka 1 m. 2.

Soltanowa, Wilno, Mostowa 29/18

Maria Stasiewiczowa, Wilno, Chocimska 42.

Haina Trościankowa, Wilno, Witoldowa 5 m. 4.

Ppor. St. Paczoski I Intern. Stov. 1 komp. Birštonas.

Sobieski Józef, Kaunas Vytauto pr. n. 8 b. 6.

Jan Demidowicz II Intern. Stov. s. 10 Rokiškis (dvaras).

Antoni Wasilewski, II Intern. Stov. Rokiškis.

Stanisław Kulaciński, Intern. Stov. 4 komp. 2 pluton Kulautuva.

Lepold Zachariasz, Int. Stov. gve 12 n. 2. Kulautuva.

Jan Druźba, Kulautuva Int. Stov.

Bolesław Sakowicz z Grodna. Kalvarija Intern. Stov. 1 komp.

RADIO MARCONI

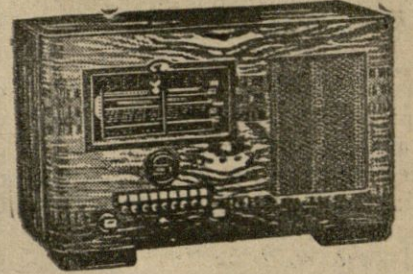
Najlepsze odbiorniki angielskie
w dowolnych cenach.

ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE.

Przedstawiciel na Litwie

J. SAKALAUSKAS

Kaunas, Laisves al. 53. Tel. 202-29

Do wiadomości powracających do Wilna i okręgu

Mieszkańcy Wilna i okręgu, którzy byli przez władze sowieckie internowani i powrócili do miejsc swego zamieszkania winni się zarejestrować w odpowiednich urzędach. Osoby cywilne, o których powiód stara się Wydział Społeczny Pełnomocnika Rządu, rejestrują się w gmachu Rządowym (ul. Magdaleny 2), zaś b. oficerowie i żołnierze — w Komendaturze Wojskowej (Jezuicka 2). N

TEATR I MUZYKA

Teatr Miejski na Pohulance

Dziś, w czwartek dnia 14 grudnia o godz. 17 ej urzemy w Teatrze na Pohulance nadwy za wesołą, bezroską komedi Nie-larowicza p.t. „Dlaczego zaraz tragedia“.

Popis uczniów Konserwatorium. W przyzłą niedzielę dnia 17 XII rb. o godz. 12-iej w Teatrze na Pohulance odbędzie się popis uczniów Konserwatorium.

Teatr muzyczny „Lutnia“

Dziś komedia muzyczna „Trafika pani Generalowej“.

Biały kasa teatralna sprzedaje zarówno w litach, jak i w złotych. Madama Pompadour. Ta o erotka L. Falla g ana będzie w sobotę.

Teatr „Rewia“ Światowid

Dziś premiera rewii w 2 cz., 14 obr. „Precz z bami“ z Marią Zajmówną.

Teatr „Niebieski Pajacyk“

Mickiewiczza 9

Premiera prześlizniętej bajeczki dla dzieci p. t. „Jaś i Małgosia“ odbędzie się w niedzielę 17 grudnia. Tego dnia grane będą dwa przedstawienia o godzinie 11 i 13.

RADIO

CZWARTEK, dn. 14.XII.

Wilno i Kowno
15.00 — Muzyka obiadowa.
15.30 — Wiadomości Elty.

Wilno
15.40 — Wiadomości z Wilna.
15.55 — Informacje w jęz. polskim.
17.30 — Muzyka z płyt.
17.45 — Piąnie Litwy (po polsku).

Wilno i Kowno
18.00 — Muzyka z płyt.
18.30 — Wiad. z Wilna.

Wilno
18.40 — Informacje w jęz. polskim.

Wilno i Kowno
19.00 — Wiad. Elty.

Wilno
19.15 — Muz. z płyt.
19.30 — informacje po żydowsku.

SPROSTOWANIE

Do zamieszczonych wczoraj „Obwieszczeń Izby miar, prób i wa“ za kryły się błędy, które prostujemy:

W ust. 1, w wierszu 4-ym od góry winno być: „Vyr. Żin. № 671“, a nie „№ 64“, jak mylnie podano.

Po gwirtdce w wierszu 4-ym winno być również: „Vyr. Żin. № 671“, a nie „№ 681“, jak mylnie podano.

Sprzedaż i Kupno

Kupujemy wszelkie okazjne artykuły techniczne (specjalnie elektrotechniczne) — „Pomoc Inżynierska“, Mickiewicza 1 (od pl. Katedralnego)

Motocykl tylko dotarty — sprzedam w dowolnej walucie Wiadomość: Żwirwa Gó a 10

Pianino sprzedam za 750 litów firmy „Fibiger“. Lubelska 7 m. 6 od godz. 6—7.

Do sprzedania pierwszorzędne urządzenie biura z kasa ogniotrwałą i maszynami do pisania. Oglądać codziennie od 10 do 12, Mickiewicza 26 m. 3.

Filatelista!!!

Największy wybór znaczków.
Stanisław weychert
Bernardynski zauł. 7 m. 5 a
Kupno — Sprzedaż — Zamiana

Firma chrześcijańska

FUTRA

L. Łopuszański, Zamkowa 4
Płaszczki karakulowe,
fokowe, lisy i t. d.

Piętyki żelazne, tanie i ekonomiczne. Wileńska 8 (w podwórku na wprost bramy).

Pianino i inne meble do sprzedania. II zauł. Tartaki 7 m. 2 (zaraz za Mickiewiczza 50).

Futro w dobrym stanie kupię okazjnie. Subocz 6-a m. 2 od g. 2—4 pp.

Sprzedaję plac budowlany w Landwarowie cena 1 m² 1 lit. Dowiedzieć się u p. Winiarskiego, Landwarów. ul. Południowa 14.

Ubranie kowertkowe 100 litów, długie buty 50, burka ciepła 100, Mickiewiczza 1, Szumańska.

Motocykl „Norton“ 500. Sprzedam tanio. Dowiedzieć się ul. Archangielska 11—11 W. Filipowicz.

Nieruchomość, przedsiębiorstwo oraz wszelkie ruchomości, sprzedaż i kupisz najlepiej przez Biuro Pośrednictwa Sprzedaży. Arsenalska 4 m. 6.

Skór kilka z dzika wyprawionych lub surowych kupię okazjnie. Zgłoszenia do redakcji Kurjera „J. M.“.

Kociół mosiężny pojemność 25 wiader sprzedamy. Wiadomość, Beliny 4 m. 3.

Kupuję wszelkie książki polskie. Beletrystyka. Monografie artystyczne. Dramaturgia. Piące niezłe ceny. Oferty składać na piśmie, podając autorów i tytuły, stan książki i ceny: J. A. Szaltenis — Szauliai, Pagųių g-ve 99 a.

Kupię lub wypożyczę 25 szklanek, spodków talerzy, sztućców, oraz samowar i 5 rondli. Zgłoszenia Arsenalska 4 m. 8.

Licznik gospodarczy używany kupię lub wydzierżawię, Zarzecze 16 m. 19 od godz. 14.30—15.30.

Przyńś klimat, firanki, ubranie, a otrzymasz furę litów za nie. Sklep Komisowy, Zarzecze 16

Handel i Przemysł

Szkló okienne i wszelkie roboty szklarskie, okazjnie wysortowane naczynia, porcelana, fajans do restauracji i domu, wynajem konia z wozem, reperacja arzejników i lamp szybko i solidnie P/N. T. ODYNIĘC Wilno, Wieka 19, tel. 4-24

Na Święta: sliżyki, babki i t. p. wroty poleca piekarnia obwarzanków Bolesława Grzybowskiego, Tatarska 26.

Praca

Buchalterzy z Kowna otwierają z dn. 1 stycznia 1940 r. Biuro Buchalteryjne. Przyjmuje się prowadzenie ksiąg w języku litewskim zgodnie z prawodawstwem Litwy. Zainteresowane firmy zechcą kierować zgłoszenia do Kurjera pod Buchalteria

Potrzebna służąca do wszystkiego, uczciwa — S-to Jańska 11 m. 7

Mianła inteligentna potrzebna. Zgłosić się: Zakretowa 30-c

Nauka i Wychowanie

SHELEY'S Instytut języków obcych. Mickiewiczza 4 m. 12. Litewski, angielski, francuski i niemiecki Lektoraty angiel. — 4 lity mies.

Akuszerki

Akuszerka Śmiałowska
oraz Gabinet Kosmetyczny,
Ceny przystępne.
ul. Zamkowa 26 m. 6.

Akus. Maria Laknerowa
przyjmuje od g. 9 rano do g. 7 wiecz.
— ul. Jakuba Jasińskiego 1-a—3 róg
ul. 3-go Maja obok Sądu.

Lokale

Fotografia do wynajęcia. Wielka 30.

Do wynajęcia luksusowe mieszkanie 5—6 pokoi ze wszelkimi wygodami również kuchnia gazowa—Mała Pohulancka 10 m. 7

Odstąpię sklep w śródmieściu—ul. Wielka 18—5

Pośredniczę przy wynajmie pokoi, mieszkań i lokali—Góra Boufłowa 19 m. 8, godz. 11—12 i 4—6

Różne

Bezpłatnie! Fachowy taksator oszacuje każdą rzecz: biżuterię, dywany, obrazy, meble i rozmaite rzeczy. Ul. Trocka Nr 5, Sklep okazjnych rzeczy. Kupno, sprzedaż i komis. Taksator Piotr J. Lec.

Bridge. Pierwszorzędny bridżista z Warszawy udziela lekcji bridge'a. Ceny przystępne. Oferty sub „bridge“.

Zginął mi rower firmy „Favorit“. Łaskawy znalazca zechce odprowadzić za wynagrodzeniem 50 litów — Żwirki i Wigury 4/2—20

Powracam do Warszawy. Przyjmę poważne zlecenia Pewnność absolutna. W tołdowa 40—4

Uchodźca prosi o skromny nocleg w zamian za pilnowanie składu, magazynu lub mieszkania ect. Posiada polecenia. Wykonuje różne naprawy. Oferty do Kurjera pod „Solidny“

Pani, która pożyczyla w Banku wieczne pióro „Duro“ proszona o zwrot Komitet Pom. Uchodźcom, pokój 12 Zagórski Jerzy.

Zagubione dowody osobiste wyd. przez Komisarza Rządu na m. Wilno na imię Stefana i Stefani Kiewliczów, unieważnia się.

Zgubiono 10 XII mozaikową broszkę między hotelem Georges'a a kościołem św. Mikołaja. Łaskawego znalazcę p oszę odnieść za wynagrodzeniem na Smoleńską 18/19—8.

Zgubiony dowód osobisty Nr. 3849/3678/VIII/ os 24 wydany przez Komisarza Rządu na m. Wilno w dniu 11.III.1924 r. na imię Franciszka Cajznera — unieważnia się.

Zginął czarny piesek. Odprowadzić za wynagrodzeniem ul. Makowa 16-19.

Zginęły dwa małe kremowe pieski (teriery) na ul. Objazdowej. Odprowadzić Objazdowa 8 m. 7 za nagrodą.

Zgubiona legitymację urzędniczą na imię Stefana Myszkievicza wydaną przez Fundusz Pracy w Wilnie unieważni m.

Dowód i legitymację Stankiewiczowej Ireny zagubiony z książką proszę zwrócić, redakcja—wynagrodzenie.

KUPIMY maszyny do pisania

ze szryftem
polskim i litewskim.
Oferty do administr. Kurjera

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenia tekstowe za 1 mm 75 cnt, za tekstem 60 cnt. Drobne 20 cnt za słowo. Kronika redakcyjna i komunikaty Lt 1 — za wiersz jednoszpaltowy Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, drożej. Układ ogłoszeń 5-cio łamowy. Za treść ogłoszeń i termin ich druku Administracja nie odpowiada

Leldėjas: Vytautas Stanevičius. Wydawca: Witold Staniewicz.
Redaktorius: Vytautas Kiškis. Redaktor: Witold Kizkis.

Spaustuvė „Zničia“, Vysk. Bandurskio g-vė 4. Tel. 3-40.
Drukarnia „Znicz“, ul. Biskupa Bandurskiego 4. Tel. 3-40.